

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς ΕΣΤΙΑΣ: Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 32.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ' — ΑΡΙΘ. 526

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΟΛΟΜΒΑ, Διήγημα Προσπεύρου Μεριμέ. Μετάφρασις Ν. Γ. Π.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΚΡΙΝΟΣ ὑπὸ Ἀντ. Μηλιαράκη.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΨΙΤΤΑΚΟΥ.

ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ, διήγημα.

Ο ΝΟΥΣ ΚΑΙ Ο ΟΓΚΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ: Ἡ Σκιάδα καὶ ὁ Γενέταρρος, ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνῃ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

ΣΤΗΛΗ

ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Ὁ κ. Π. Δ. Ἀρκουδάρης κατέθεκεν εἰς τὸ Κεντρικὸν ταμεῖον δρ. δεκαεπιχίλιας ἔκουσιν εἰσφορὰν ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν.

Ὁ δῆμος Εἰδουλλίας ἐψήφισε δρ. 300 πρὸς ἀγορὰν ἡμιόμιαν διὰ τὸν στρατὸν, ὃ δὲ τῆς Κρανναίας Κεφαλληνίας δραχ. 1000 πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, καὶ ἐτέρας 1000 ὑπὲρ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΑ

Ἐδημοσιεύθη βασιλικὸν διάταγμα κανονίζον τὴν ὑψηροτάτην καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τὰ περὶ ἀρχαιολογικῶν συλλογῶν. Διὰ τοῦ διατάγματος τούτου τὸ κράτος διχορθεῖ εἰς ἑνδεκα ἀρχαιολογικὰς περιφέρειας, ἧτοι: α') Ἀττικῆς. β') Βοιωτίας καὶ νομοῦ Εὐβοίας. γ') Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος. δ') Θεσσαλίας. ε') νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρναντίας καὶ Ἀργεῖας. ζ') Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. η') Ἰονίων νήσων, Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, πληρὴ τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας. θ') Ὀλυμπίας καὶ νομοῦ Μεσσηνίας. ι') Ἀρκαδίας. ιι') Λακωνίας καὶ ἐπαρχίας Κυθήρων. καὶ ιιι') νομοῦ Κυκλάδων. Αἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀττικῆς ἀρχαιοτήτες ὑπάγονται ἀμέσως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ γενικοῦ ἐφόρου, ἐν ἐκάστῃ δὲ λοιπῶν περιφερειῶν διορίζεται εἰς ἑφορὸς ἀρχαιοτήτων.

— Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Notice sur le livre de Barlaam et Joasaph, accompagnée d'extraits du texte grec et des versions arabe et éthiopienne, ὁ γνωστὸς ἐν Παρίσις λόγιος κ. Η. Zotenberg ἐδημοσίευσε σπουδαίαν καὶ ἀξίαν λόγον πραγματείαν περὶ τοῦ ὀρθίου τούτου χριστιανικοῦ μυθιστορήματος Ὁ Βίος Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ ἀπεδίδετο μέχρις ἐσχάτων, ὡς γνωστὸν, εἰς Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, ἀλλ' ἡ νεωτέρα κριτικὴ ἀπέκρουσε τὴν περὶ τούτου γνώμην, εἰς τὴν ὅποιαν ἔδιδεν ὑπόστασιν μόνῃ ἢ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτέρων χειρογράφων ἐπιγραφὴ καὶ ἦν «ἡ ψυχροφελὴς ἱστορία» αὕτη μετεγγέχθη «ἐκ τῆς ἐνδοτερας τῶν Αἰθιοπικῶν χώρας, τῆς Ἰνδῶν λεγομένης, διὰ Ἰωάννου τοῦ Μοναχοῦ, ἀνδρὸς τιμίου καὶ ἐναρέτου μονῆς τοῦ Ἀγίου Σάβα.» Ὁ κ. Zotenberg ἀποδεικνύει ἐν πρώτοις, διὰ πειστικῶν ἐπιχειρημάτων, ὅτι τὸ μετεγγέχθη ὁδομῶς ἰσοδυναμεῖ ἐν ταύτῃ πρὸς τὸ μεταφράσθαι, ἀλλ' ὅτι ἡ συγγραφή αὕτη καὶ ἑαυτὴν παρέχει πάντα τὰ τεκμήρια τῆς Ἑλλή-

νικῆς πρωτοτυπίας. Ἀκολουθῶν, παραβάλλων τὸ ὕψος αὐτῆς πρὸς τὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ, καὶ ἐξετάζων τὰ χωρία ἰδίως ἐνθα ἐνόμισαν τινες ὅτι ἀνευρίσκουσι τὸν κάλαμον τοῦ Χρυσορρόβου, ἀναδεικνύει ἀβάσιμον τὴν θεωρίαν περὶ τῆς τοιαύτης τοῦ βιβλίου πατρότητος. Ἐπὶ τέλους ἐκ τῆς ἐν τῷ Βίῳ τούτῳ περιεχομένης θεολογικῆς ὕλης καὶ ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ὁμολογίας πίστεως περὶ τῆς φύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξάγει ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐγράφη πρὸ τοῦ ἔτους 634. μ. Χ, ἐνῶ ὡς γνωστὸν ὁ Δαμασκηνὸς ἤκμασεν ἑκατὸν μετέπειτα ἔτη, ἧτοι περὶ τὸ πρῶτον ἡμῖς τῆς ὁδοῆς ἐκατονταετηρίδος.

Ὁ Βίος Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ, παρεκτὸς τῆς ἄλλης αὐτοῦ ἀξίας, ἀπησχόλησε τοὺς περὶ τὴν συγκριτικὴν φιλολογίαν καὶ γλωσσολογίαν ἐνδιατρίβοντας διὰ τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὰ ἱερὰ τῶν Ἰνδῶν βιβλία. Τινὲς τῶν ἐν αὐτῷ παραβόλων ἀνευρίσκονται εἰς τὰς Βουδιστικὰς συλλογὰς, πολλὰ δὲ περικοπαί του ὑπάρχουσι ἀπαράλλακτοι σχεδὸν εἰς τὴν Ἰνδικὴν συγγραφήν Λαλιταβίστα, ἐν ᾗ ἡ βιογραφία τοῦ Βούδα. Καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ Ἰωάσαφ ἐθεώρησεν ὁ Max Müller ὡς παραφθορὰν τοῦ Bodhisattva, ὀνόματος τοῦ Βούδα. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν γλωσσολόγων, ὁ Βίος Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ, ἀπῆλθαν ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ φήμης μεγάλης ὅσῃ καὶ δικαίας. Μεταφρασθεὶς εἰς διαφόρους γλώσσας ὑπῆρξε κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας προσφιλεὶς τῶν χριστιανῶν ἀνάγνωσμα ἐν τῇ Δύσει, καθὼς καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἀνατολῇ. Πράγματι δὲ τὸ γραφικὸν τοῦ ὕψους, ἡ χάρις τῆς διηγήσεως καὶ τὸ ὕψος τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἀποκαθιστῶσι τὸ χριστιανικὸν τοῦτο διήγημα ἐξάμικλον, εἰ καὶ οὐχὶ ἀνώτερον, τῆς περιουμένου Μιμήσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ ευχρῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι ἢ ἐκ νέου διάδοσις του εἰς τὸν Ἑλληνισμόν δι' ἀπλῆς τινὸς καὶ τοῖς πᾶσι καταληπτῆς παραφράσεως τοῦ κειμένου. Τοιαύτη παράφρασις οὐδέποτε, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ἐδημοσιεύθη, ὑπάρχουσι ὅμως χειρόγραφοι τοῦ βίου Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ μεταφράσεις εἰς τὴν χυδαίαν. Ἰὺν ὑποσημειώσεις (σελ. 6) ὁ κ. Zotenberg ἀναφέρει τὴν ἐν τῇ Νανιανῇ τῆς Βενετίας βιβλιοθήκῃ χειρόγραφον μετάφρασιν Πέτρου τοῦ Κασμάτης, καὶ ἀντίγραφον αὐτῆς σφριζόμενον ἐν τῇ Βοδλεיאνῇ βιβλιοθήκῃ τῶν χρονολογίᾳ τοῦ 1632.

— Ἐν τῷ Magazin für die Litteratur des in- u. Auslandes ὁ κ. Αὐγ. Βόλτς ἐδημοσίευσε ἐμμετρον γερμανικὴν μετάφρασιν τῆς Νεράιδος μάννας τοῦ κ. Δροσίνῃ, μετὰ εἰσαγωγῆς περὶ τῆς δημόδους παραδόσεως, ἣν ἠκολούθησεν ὁ ποιητής.

— Ἐξεδόθη ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχεϊ ἢ ἐν τῷ Παρρασιῶ τὸ πρῶτον δημοσιευθεῖσα πραγματεία τῆς Καὶ Αἰκατερίνης Λασκαρίδου «περὶ τοῦ Φροβελιανοῦ συστήματος.» — Ἐπίσης ἐξεδόθησαν ἰδιαιτέρως τὰ ἐν τῷ Παιδαγωγικῷ σχολεῖν δημοσιευθέντα «Ἀπομνημονεύματα ἐκδρομῆς κατὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ τὴν Σκῦρον» ὑπὸ κ. Μιτ. Ι. Βρυτσάνου.

— Μετὰ μακρὰν νόσον ἀπεβίωσεν ἐν Κένναις τῆς Γαλλίας ὁ Ἐμμανουὴλ Μιλλέρ, ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν. Αἱ ἐμβριθεὶς αὐτοῦ ἔρευναι περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας, αἱ κριτικώταται ἐκδόσεις ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Βυζαντινῶν συγγραφέων κατέστησαν τὸ ὄνομα τὸν γνωστότατον καὶ προσφιλέστατον ἐν Ἑλλάδι. Ἐκ τῶν πρώτων ἔργων αὐτοῦ ἦν ὁ πολυτίμος κατάλογος τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἐσκουριᾶ ἐλληνικῶν χειρογράφων, περιέχων πληρὴν ἄλλαν καὶ σπουδαιοτάτας πληροφορίες περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἐργασιῶν Ἑλλήνων λογίων τῆς ΙΕ' καὶ τῆς ΙΣ' ἑκατονταετηρίδος. Ἐπόμενος τῷ παραδείγματι τοῦ Boissonade ὁ Μιλλέρ ἐτόλμησε νὰ ἀναλάβῃ καὶ ἐκδόσεις Βυζαντινῶν ποιητῶν, ἐν ᾧ χρόνῳ οἱ πλείστοι τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐλληνιστῶν κατεφρόνουσαν καὶ ἐχλεύαζον τὰς τοιαύτας ἀσχολίας· ἐξέδωκεν δ' εἰς δύο τόμους τοὺς ἰάμβους Μανουὴλ τοῦ Φιλῆ καὶ πλείστα ποιήματα Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου. Ἐκλεχθεὶς ἐν ἔτει 1860 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς ἀρχαιολογίας, διορισθεὶς δ' ἐν ἔτει 1875 καθηγητῆς τῆς Νεοελληνικῆς ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, καὶ εἰς τὸν ἰδρυτὸν χρηματιστῶν ἐν Παρίσις Συλλόγου πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ, συνεργάσθη ἐν τοῖς περιοδικοῖς τούτων δημοσιεύμασι,

τοῖς Notices et extraits des Manuscrits καὶ τῇ Ἑπετηρίδι (Annuaire) τοῦ Συλλόγου, πρὸς δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ ἐπιθεωρήσει (Revue archéologique), δημοσιεύων πολλὰς καὶ ποικίλας πραγματείας, ἰδίᾳ περὶ τῆς βυζαντινῆς φιλολογίας καὶ περὶ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης.

— Ἐξεδόθησαν ἐν Κανταβρίτζι ὑπὸ Καρόλου Βαλδστάνι *Δοκίμια περὶ τῆς τέχνης τοῦ Φειδίου* (Essays on the Art of Pheidias, by Ch. Waldstein). Ὁ συγγραφεὺς ἀποστέργων τὴν φιλολογικὴν ἐξέτασιν τῶν μνημείων τῆς ἀρχαίας τέχνης σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν παρορᾷ τὰς περιωφεῖσας γραπτάς περὶ αὐτῶν μαρτυρίας, ἐμμένων ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν μελέτην τοῦ τρόπου τῆς καλλιτεχνικῆς ἐργασίας καὶ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν. Μετὰ τὰ προεισαγωγικά κεφάλαια περὶ τῆς σπουδῆς τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ φειδαίου ἐργαστηρίου, πραγματεύεται διὰ μακρῶν περὶ τῶν ἀναγλύφων καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Παρθενῶνος, προτείνων διαφόρους ἐρμηνείας καὶ εἰκασίας, παρακεκινδυνεύοντας ἐνίοτε, ἀλλὰ πάντως ἀξίας πολλῆς προσοχῆς καὶ μελέτης.

— Πρὸ μικροῦ ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀγγλίᾳ νέον τεῦχος τῆς ὑπὸ τῆς Γραφικῆς ἐταιρίας τοῦ Λονδίνου δημοσιευομένης σειρᾶς πανομοιότυπων χειρογράφων. Τὸ τεῦχος τοῦτο θέλει περιεῖν πλὴν ἄλλων λατινικῶν πανομοιότυπων τῶν ἐξῆς ἑλληνικῶν χειρογράφων· 1) δύο ἑλληνικῶν παπύρων ἐκ τῆς αἰγυπτιακῆς Μέμφιδος τῶν ἐτῶν 163 καὶ 164 π. Χ. 2) συμβόλαιον ἐκ τῆς αἰγυπτιακῆς Πανοπόλεως γεγραμμένον τῷ 608 μ. Χ. 3) Ἑλληνοκλασσικὸν γλωσσάριον τοῦ ἐνάτου αἰῶνος 4) τῆς ἐν τῇ Βοδωνιᾷ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ὁσίου Γενέσεως, χειρογράφου τοῦ ἐνάτου αἰῶνος. 5) τοῦ χειρογράφου τοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, τοῦ ἔτους 972, τοῦ περιέχοντος ταχυγραφικὰ σημεῖα ἀνυφανθέντα παρὰ τοῦ ἐν Βιέννῃ καθηγητοῦ Giltbauer 6) ἑκκλησιαστικῶν κανόνων τοῦ ἔτους 1042.

— Τὸν προσεχῆ μῆνα δημοσιευθήσεται ὁ πρῶτος τόμος τῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Οὐγκὸ εὐρεθέντων ἀνεκδότων ἔργων αὐτοῦ. Ὁ τόμος οὗτος ἐπιγράφεται Théâtre en liberté.

— Ὁ ἐν Παρίσις ἐκδότης Calmann Lévy ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν *Μεγάλης ἐγκυκλοπαιδείας* (Grande Encyclopédie) ἣ εὐρετηρίου μεθοδικῶν τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γερμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Τὸ ὅλον ἔργον θὰ ἀποτελέσῃ εἰκοσιπέντε τόμους, εἶναι δ' ἀνταπειμένη ἡ διεύθυνσις τῆς συντάξεως εἰς ἐπιτροπείαν ἐπιφανῶν συγγραφέων, ἐν οἷς ὁ Berthelot, ὁ Glasson, ὁ Levasseur καὶ ὁ Eug. Muntz.

— Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐπωλήθη ἐν Λονδίῳ ἐπὶ δημοπρασίας συλλογὴ τῶν πρώτων ἐκδόσεων τῶν ἔργων τοῦ Ἀγγλοῦ μυθιστοριογράφου Δίκινς. Εἰ καὶ δὲν πηρῆλθον πολλὰ ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, ὅμως ἐπωλήθησαν εἰς τιμὰς σχετικῶς ὑπερέγκους. Οὕτως ἡ πρώτη ἔκδοσις τῶν Ἑγγράφων τῶν Πικουλικῶν ἡγοράσθη ἀντὶ 28 λίρῶν στερλινῶν, ἡ δὲ τοῦ *Ολίβερ Τουστ* ἀντὶ λίρῶν 13.

— Ὁ σουλτάνος ἐδωρήσατο διακοσίας τουρκικὰς λίρας εἰς τὸν τουρκικὸν ἱστοριογράφον Λουτφὴν Ἐφένδην ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔκτου τόμου τῆς παρ' αὐτοῦ γραφομένης *Ἱστορίας τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους*· δι' οὗ τὸ ἔργον πλησιάζει νῦν συμπληρωθῆναι.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη ἥτοι: γενικὸς περιγραφικὸς κατάλογος τῶν ἐν ταῖς ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν βιβλιοθήκαις εὐρίσκομένων ἑλληνικῶν χειρογράφων, καταρτισθεῖσα καὶ συνταχθεῖσα κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου ὑπὸ **Α. Παπαδοπούλου** τοῦ Κεραμῆως. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1885, 8ον, σελ. 45—84.

Συνοπτικὴ ἑκδοσις παλαιογραφικῶν ἐρευνῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν ταῖς χωραῖς τοῦ Πόντου διὰ τῆν **Μαυρογορδάτειον βιβλιοθήκην** ὑπὸ **Α. Παπαδοπούλου** τοῦ Κεραμῆως. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1885, 8ον, σελ. 1.—70.

Τὰ δύο ταῦτα τεύχη ἀποτελοῦσι παράρτημα τοῦ σ' τόμου τοῦ περιδικίου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλην. φιλολογικοῦ συλλόγου. Ἐκ τούτων τὸ μὲν πρῶτον εἶνε συνέχεια τῆς καταγραφῆς τῶν ἐν ταῖς μοναῖς τῆς Δέσβου κατακειμένων χειρογράφων, ἣν ἐδημοσίευσεν ὁ κ. **Α. Παπαδόπουλος** ὁ Κεραμῆς τῷ 1884, καὶ περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἐν Δελτίῳ τῆς *Ἑ-*

στίας· ἀριθ. 396 (29 Ἰουλίου 1884). Τὸ δεύτερον δὲ τεῦχος περιεῖν τὴν καταγραφὴν ἄλλων χειρογράφων, ἅτινα ὁ κ. **Παπαδόπουλος** ἐξήτασεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Ὁδησσῷ, ἐν Κριμαίᾳ, καὶ ἐν Πόντῳ. Ἡ περιοδεία δὲ τοῦ ἀκαμάτου τοῦτο λογιού, ἣν ἐσχάτως ἐπεξεργάσεν εἰς τὴν τοπαρχίαν Τραπεζούντος, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐπαρχίαν Χαλδίας καὶ Χαϊριάνων, ἧς ἔδρα εἶνε ἡ πόλις **Γκιουμουσχανέ** (Ἀργυρούπολις) ἀπέχουσα τῆς Τραπεζούντος πρὸς Ν 4 ἡμέρας, ὑπῆρξε γόνιμος. Ἐνταῦθα ἐπεσκέφθη πάσας τὰς ἀξίας λόγου μονὰς, τὰς περὶ τὴν Τραπεζούνταν, τοῦ Σουμελά, Βαζελώνας καὶ Περιστερᾶ, καθὼς καὶ τὸ ἐν τῷ μεσογείῳ διαμερίσματι Χαϊριάνων μονὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Κελευρᾶ. Ἀξιὸν μνηεῖς δὲ εἶναι νῦν σημειωθῆναι, ὅτι γράφει περὶ τῆς πόλεως **Γκιουμουσχανέ**· Ἡ πόλις **Γκιουμουσχανέ** εἶνε ἔδρα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας Χαλδίας καὶ Χαϊριάνων... Γινώσκεται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων χριστιανῶν τε καὶ μωαμεθανῶν διὰ τοῦ συνηθεστέρου ὀνόματος **Κ δ ν**, ληρθέντος ἐκ τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ **Κάνιος**, ἣν δ' ἄλλοτε πολυάνθρωπος, πλουσιωτάτη, καὶ ἐστία ἑλληνικῆς παιδείας μεγίστη κατὰ τὴν ἐσχατιὰν ἐκείνην τῆς ἐλάσσονος Ἀσίας, πλουτοῦσα καὶ βιβλιοθηκῶν σπουδαιωτάτων, ὧν ἐλάχιστον μέρος διεσώθη, τὸ δὲ μεῖζον διεσπάρη εἰς βιβλιοθήκας γαλιτικὰς, ἀγγλικὰς καὶ ῥωσικὰς. Ἐντεῦθεν δὲ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Πάσκειβιτς (1828) μετεκομίσθη καὶ διεφυλάχθη, ὡς λέγεται, εἰς τὸ ἐν Πετροῦπόλει αὐτοκρατορικὸν θησαυροφυλάκιον ὅλος χρυσογεγραμμένος κώδιξ **Εὐαγγελίων**... ἄλλοτε κατ'ἑμὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου τῆς Τραπεζούντος.

Ἐν τῇ περιοδείᾳ ταύτῃ ἀνὰ τὸν Πόντον ὁ κ. **Α. Π. Κ.** ἐξήτασε καὶ κατέγραψεν 650 τεύχη χειρογράφων. Ἀνεῦρε δ' ἐνταῦθα καὶ τεύχη περιέχοντα κείμενα κλασσικῶν συγγραφέων, ἐν οἷς κώδικα τῆς **ΙΔ'** ἔκατ. περιέχοντα τὰς **Νεφέλας** καὶ τὸν **Πλούτων** τοῦ Ἀριστοφάνους, ἔτερον τῆς **ΙΒ'** ἔκατ. περιέχοντα τὸν κατὰ **Τιμάρχου** λόγον τοῦ **Αἰσχίνου**, καὶ ἄλλους περιλαμβανόντας ἐν ἀντιγράφῳ λόγους **Δημοσθένους**, ἐπιστολάς τοῦ **Διδανίου**, τὸ **Ἐπικτήτου**, **Παιριμίας** τοῦ **Διογενεανοῦ**, καὶ ἀνθολόγιον γινωμῶν κλασσικῶν καὶ μὴ πεσογμένων καὶ ποιητῶν. Ἀνεκδότα δὲ κείμενα ἀνεῖρεν ἀναφερόμενα εἰς τὸν **Βίον** καὶ τὰς πράξεις 1) **Μάρκου Ἐφέσου** τοῦ **Εὐγενικοῦ**. 2) **Κείμενα** ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν **Φλωρεντίᾳ** **Συνόδου**. 3) **Ἑγγραφα** ἀναφερόμενα εἰς τὴν κατὰ τόπους ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς **ΙΣΤ'** — **ΙΗ'** ἔκατον. 4) **Μικρὰς φιλολογικῆς** καὶ **ἱστορικῆς** συγγραφῆς διαφόρων ἐλλογιμῶν ἀνδρῶν, ἐν αἷς ἀξία σημειώσεως ἡ τοῦ Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου περὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρις αὐτοῦ ἀκμασάντων Ἑλλήνων λογίων καὶ ἀνδρῶν ἐπιστημῶν συγγραφῇ ἀξιόλογος, διότι σὺν τοῖς ἄλλοις ἐξ αὐτῆς μακθάνομεν εἰδήσεις περὶ τῆς κατωγῆς καὶ τύχης τῶν οἰκογενειῶν, ἐξ ὧν ἐγενήθησαν οἱ μεγάλοι τῆς Πύλης διεργηθεῖς, καὶ οἱ ἡγεμόνες Οὐγγροβλαχίας καὶ Μολδαβίας. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἀνεκδότα ἀναφέρονται, ὡς τοῦ **Φιλοθέου Σουλθερίας**, τοῦ **Νικολάου Κεβάσιλα**, τοῦ **Μανασσή** καὶ ἄλλων, πηγαὶ ὄντος πολὺ τιμοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν, τῆς τοπογραφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας τῆς **Κιλικίας**, **Συρίας**, **Αρμενίας** καὶ **Τραπεζούντος**. Πλὴν δὲ τούτων ὁ κ. **Α. Π. Κ.** ἀνεῖρε καὶ ἐξ ἐπιστολῶν, τῶν ἀγνώστων, τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ τοῦ **Παραβάτου**, ἐξ καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ θ' τεύχει.

Τοιοῦτον εἶνε τὸ περιεχόμενον τῶν δύο τούτων τευχῶν, ἐν οἷς ὁ **Κ. Ἀθ. Παπαδ.** ὁ **Κ.** κατέγραψε τὰς παρατηρήσεις του ἐπὶ τῶν χειρογράφων, κατεχώρισέ τινα τῶν ἀγνώστων κειμένων, καὶ ἐξέθηκε τὰ τῆς περιήγησεως αὐτοῦ εἰς τὸν Πόντον, περιηγήσεως, ἣν μόνος ἀνὴρ ἐμπνεόμενος ὑπὸ ἀληθοῦς ἐπιστημονικοῦ διαφέροντος καὶ ζήλου περὶ τὰ πάτρια, δύναται ν' ἀναλάβῃ, ἅτε περιβαλλομένη ὑπὸ κινδύνῳ ἀπείρων καὶ δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας ἐμετρίαξέ πως ἡ ἀνέυρεσις εἰς τὰ μεθόρια ἐκείνα τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου πληθυσμῶν ἑλληνικῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ πόθος τῆς πατρίδος καὶ ἡ πρὸς τὴν παιδείαν κλίσις διατηροῦνται ἀσβεστά. Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ φιλόμουσος καὶ φιλόπατρις κ. Θεόδωρος **Μαυρογορδάτος** θέλει ἔτι μᾶλλον συντρέξει τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνέλαθεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του, ἡ ἄλλη ἐξήλπιον θέλουσι συνεχίσαι αὐτό, συντρέχοντες εἰς τὴν κοπιώδη ἐργασίαν, ἥτις ἀνετίθη τῷ **Κ. Ἀθ. Παπαδοπούλῳ** τῷ **Κεραμῇ** πρὸς ἐξερεύνησιν παστῶν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν μονῶν τῆς **Μικρᾶς Ἀσίας**.

ΑΝ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.